

50

ZARZĄDZENIE PREZESA WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

z dnia 29 stycznia 1970 r.

w sprawie ustalania kategorii zagrożenia złóż kopalin wyrzutami gazów i skał oraz sposobu ustalania granic pól zagrożonych tymi wyrzutami w podziemnych zakładach górniczych.

Na podstawie § 105 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie ustala kategorie zagrożenia wyrzutami gazów i skał złóż węgla kamiennego i soli lub części tych złóż oraz kryteria zaliczania złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia, jak również określa sposób ustalania granic pól zagrożonych wyrzutami gazów i skał

w podziemnych zakładach górniczych górnictwa węglowego w Dolnośląskim Zagłębiu Węglowym oraz w podziemnych zakładach górniczych górnictwa soli.

2. Użyte w zarządzeniu określenia „wyrzuty gazów i skał” oraz „nagle wypływy gazów” oznaczają wyrzuty dwutlenku węgla i skał, metanu i skał lub mieszaniny tych gazów, jak również innych gazów pochodzenia naturalnego, a także nagłe wypływy gazów.

§ 2. 1. Ustala się dla złóż węgla kamiennego lub ich części cztery kategorie zagrożenia wyrzutami gazów i skał.

2. Złoża węgla kamiennego lub ich części zalicza się:

- 1) do pierwszej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli:
 - a) nie występują wyrzuty gazów i skał, lecz stwierdzono w otworze badawczym nadciśnienie dwutlenku węgla nie większe od 0,3 atm albo metanu nie większe od 0,8 atm, lub
 - b) stwierdzono chociażby jeden nagły wypływ gazów,
- 2) do drugiej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli stwierdzono:
 - a) w otworze badawczym nadciśnienie dwutlenku węgla powyżej 0,3 atm albo metanu powyżej 0,8 atm lub
 - b) chociażby jeden nie tłumiony wyrzut gazów i skał, przy którym została wyrzucona poza kawernę wyrzutową masa do 200 t skał,
- 3) do trzeciej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli stwierdzono chociażby jeden nie tłumiony wyrzut gazów i skał, przy którym została wyrzucona poza kawernę wyrzutową masa ponad 200 t skał,
- 4) do czwartej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli istnieją warunki zaliczenia do trzeciej kategorii, a zagrożenie występuje w warunkach szczególnych, polegających przede wszystkim na wielkości wyrzutów, ich częstotliwości oraz dużej ilości gazów wydzielających się w czasie wyrzutu.

3. Przy określaniu granicznych wartości nadciśnienia, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a) i pkt 2 lit. a), należy przyjąć, że występuje nadciśnienie dwutlenku węgla lub metanu, w zależności od procentowej przewagi jednego z tych gazów, określonej w drodze analizy składu gazów pobranych z otworu badawczego.

§ 3. 1. Ustala się dla złóż soli lub ich części trzy kategorie zagrożenia wyrzutami gazów i skał.

2. Złoża soli lub ich części zalicza się:

- 1) do pierwszej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli:
 - a) nie wystąpiły wyrzuty gazów i skał, lecz stwierdzono chociażby jeden nagły wypływ gazów, lub
 - b) stwierdzono swobodny wypływ gazów, ale budowa geologiczna i stosunki gazowe złoża nie zostały wystarczająco rozeznane za pomocą robót górniczych,
- 2) do drugiej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli stwierdzono chociażby jeden wyrzut gazów i skał,

przy którym została wyrzucona do wyrobiska masa do 10 t skał, albo gdy łączna objętość kawern powyrzutowych nie przekracza 5 m³,

- 3) do trzeciej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli nastąpił chociażby jeden wyrzut gazów i skał, przy którym została wyrzucona do wyrobisk górniczych masa powyżej 10 t skał, albo gdy łączna objętość kawern powyrzutowych przekracza 5 m³.

§ 4. 1. Okręgowy urząd górniczy może zaliczyć złożo lub jego część do wyższej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli zostaną stwierdzone okoliczności zwiększające stan tego zagrożenia.

2. Okręgowy urząd górniczy może zaliczyć złożo węgla kamiennego lub jego część do niższej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, jeżeli złożo lub jego część jest odprężone.

§ 5. 1. Zaliczenia złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał dokonuje okręgowy urząd górniczy na wniosek kierownika ruchu zakładu górniczego, zaopiniowany przez jednostkę bezpośrednio nadzorną nad przedsiębiorstwem górniczym.

2. Okręgowy urząd górniczy może nakazać złożenie w oznaczonym terminie wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie w razie zmiany zaliczenia do poszczególnych kategorii zagrożenia.

§ 6. 1. Równocześnie z zaliczeniem złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał okręgowy urząd górniczy ustala granice pola zagrożonego.

2. Granice pola zagrożonego wyrzutami gazów i skał powinny być tak ustalone, aby pole to obejmowało także wszystkie wyrobiska lub ich części, w których skutki wyrzutów gazów i skał lub nagłych wypływów gazów mogą stanowić zagrożenie, w szczególności drogi, którymi odprowadzane są gazy, oraz wyrobiska górnicze, w których mogłoby nastąpić cofnięcie się gazów.

§ 7. 1. Wniosek, o którym mowa w § 5, powinien zawierać:

- 1) opis budowy geologicznej złoża,
- 2) opis czynników mających związek z wyrzutami gazów i skał i wpływami gazów,
- 3) oznaczenie proponowanej kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał oraz granic pola zagrożonego wraz z uzasadnieniem.

2. Do wniosku należy załączyć:

- 1) mapy wyrobisk górniczych w skali nie mniejszej niż 1 : 5.000,
- 2) charakterystyczne przekroje geologiczne,
- 3) wyniki pomiarów i ewentualnie badań laboratoryjnych.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego: E. Grabowski